

Toetsingsadvies over de inhoud van
het milieu-effectrapport
incinerator Aramide Maatschappij
Delfzijl

18 maart 1993

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Toetsingsadvies

Toetsingsadvies over de inhoud van het
milieu-effectrapport incinerator Aramide Maatschappij
Delfzijl / [Commissie voor de milieu-effectrapportage]. -
Utrecht : Commissie voor de milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-491-0
Trefw.: milieu-effectrapportage ; Delfzijl / incinerator
Aramide Maatschappij (Delfzijl)

commissie voor de milieu-effectrapportage

College van Gedeputeerde Staten van de
provincie Groningen
Postbus 867
9700 AW GRONINGEN

uw kenmerk
93/2558/2, MA

uw brief
17 september 1993
15 februari 1993

ons kenmerk
U182-93/Mo/mp/404-80

onderwerp
toetsingsadvies MER en aanvullend MER
incinerator Aramide Delfzijl

Utrecht,
18 maart 1993

Met bovengenoemde brieven stelde U de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de gelegenheid advies uit te brengen over de inhoud van het milieu-effectrapport (MER) voor de incinerator van Aramide v.o.f. te Delfzijl.

Overeenkomstig artikel XXII, lid 4 van het overgangsrecht Wet Milieubeheer (Stbl. 1992, 414) en artikel 41z, eerst en tweede lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne bied ik U hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie heeft het MER in eerste instantie als onvoldoende voor de besluitvorming beoordeeld. Zij heeft u dit mondeling medegedeeld, de punten van kritiek beschreven in een notitie en deze aan u overhandigd. De punten van kritiek hadden met name betrekking op de beschrijving van de alternatieven, waaronder het meest milieuvriendelijke alternatief, en op de beschrijving van de milieugevolgen. Ook in de inspraakreacties is op deze onderwerpen ingegaan. Naar aanleiding van dit commentaar van de Commissie en van de sprekers hebt u besloten een aanvulling op het MER te laten maken. Deze aanvulling is onlangs ter visie gelegd. De Commissie heeft de inspraakreactie op de aanvulling bij haar toetsingsadvies betrokken. In de aanvulling is niet alleen ingegaan op hoofdpunten van kritiek op het MER. De initiatiefnemer heeft tevens van de gelegenheid gebruik gemaakt het MER aan te passen op onderdelen, die op zichzelf geen reden waren voor aanvulling op het MER.

De Commissie is van mening dat de aanvulling voorziet in alle hoofdpunten en vrijwel alle detailpunten van kritiek op het MER. Zij acht het MER en de aanvulling dan ook een voldoende basis voor de besluitvorming over de vergunningverlening.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de verdere besluitvorming. Zij zal gaarne vernemen op welke wijze U gebruik heeft gemaakt van haar aanbevelingen. Ook stelt zij het op prijs op de hoogte te worden gebracht van de wijze waarop de evaluatie zal plaatsvinden en van het tijdstip van verslaglegging ervan.

ir. K.H. Veldhuis
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
incinerator Aramide v.o.f. Delfzijl

In afschrift aan: Rijkswaterstaat, directie Groningen

Toetsingsadvies over de inhoud
van het milieu-effectrapport
incinerator Aramide Maatschappij
Delfzijl

Advies op grond van artikel XXII, lid 4 van het Overgangsrecht Wet milieubeheer (Stb. 1992, 414) en artikel 41z, eerste en tweede lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne over de inhoud van het milieu-effectrapport, incinerator Aramide Maatschappij Delfzijl,

uitgebracht aan het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen en Rijkswaterstaat, directie Groningen door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

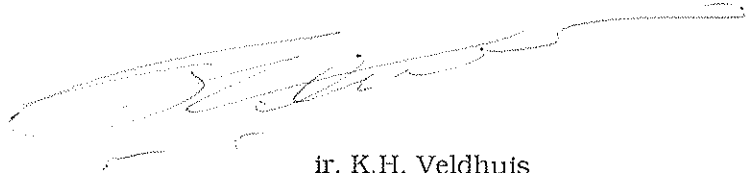
de werkgroep m.e.r. incinerator Aramide Maatschappij Delfzijl

de secretaris

de voorzitter

drs. S.A.A. Morel

ir. K.H. Veldhuis

Utrecht, 18 maart 1993

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. INLEIDING	1
2. TOETSING VAN HET MER OP HOOFDLIJNEN	2
3. TOETSING VAN HET MER OP ONDERDELEN	2

BIJLAGEN

1. Brief van het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen d.d. 17 september 1992, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld advies uit te brengen.
2. Tekst van de openbare bekendmaking van de start van de m.e.r.-procedure, Staatscourant nr. 184, d.d. 23 september 1992.
3. Brief van het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen d.d. 24 november 1992, waarin de Commissie wordt verzocht haar advies op te schorten tot na het uitbrengen van de aanvulling.
4. Brief van het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen d.d. 15 februari 1993, waarin de Commissie opnieuw in de gelegenheid wordt gesteld advies uit te brengen.
5. Tekst van de openbare bekendmaking, Staatscourant nr. 33, d.d. 17 februari 1993.
6. Projectgegevens.
7. Lijst van inspraakreacties en adviezen.
8. Commentaar van de Commissie voor de m.e.r. op het oorspronkelijke MER 'incinerator Aramide', zonder aanvulling.

1. INLEIDING

De Aramide Maatschappij V.O.F., locatie Delfzijl, heeft het voornemen een incinerator (verbrandingsoven) te bouwen ten behoeve van de verbranding van zogenaamd vloeibaar TDC- en PPD-procesafval, dat vrijkomt bij de produktie van het aramide polymeer ("Twaron"). De incinerator heeft een capaciteit van ten hoogste 2453 ton/jaar. Volgens de Nederlandse wetgeving werd de activiteit niet m.e.r.-plichtig geacht. In 1991 zijn daarom de benodigde vergunningen op basis van de Hinderwet (HW), de Wet Geluidhinder (WGH), de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren (WVO) en de Wet Luchtverontreiniging (WLV) verleend voor de verbranding van TDC-procesafval in de nieuw te bouwen incinerator. Tegen de vergunning WLV werd beroep aangetekend, waarna de Raad van State oordeelde dat milieu-effectrapportage plaats moest vinden op grond van de EG-richtlijn (85/337/EEG). De Raad van State vernietigde de WLV-vergunning.

Het milieu-effectrapport (MER) is opgesteld ten behoeve van besluitvorming over vergunningverlening inzake de WLV (TDC- en PPD-procesafval), de WGH en HW (PPD-procesafval). Gedeputeerde Staten van Groningen treden op als bevoegd gezag.

De startnotitie is bekend gemaakt op 13 februari 1992. Het MER heeft ter visie gelegen van 24 september tot en met 26 oktober 1992 (bijlage 2). Bij brief van 17 september is de Commissie gevraagd haar toetsingsadvies uit te brengen (bijlage 1). Naar aanleiding van de inspraakreacties en een voorlopig oordeel van de Commissie hebben Gedeputeerde Staten de Commissie gevraagd haar toetsingsadvies pas uit te brengen na het maken van een aanvulling op het MER (bijlage 3). De aanvulling op het MER heeft van 18 februari tot en met 4 maart 1993 2 weken ter visie gelegen. Bij brief van 15 februari 1993 hebben Gedeputeerde Staten van Groningen de Commissie gevraagd een toetsingsadvies over het MER, inclusief de aanvulling, uit te brengen (bijlage 4).

De samenstelling van de werkgroep die het advies heeft opgesteld is weergegeven in bijlage 6. De werkgroep vertegenwoordigt de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies aangeduid als "de Commissie". Met dit advies beoogt de Commissie de milieu-aspecten van de activiteit af te bakenen en de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het MER aan te geven.

De inspraakreacties op het MER en de aanvulling op het MER, die via het bevoegd gezag zijn ontvangen (zie bijlage 7), zijn in dit advies in beschouwing genomen.

Het voorlopige commentaar van de Commissie op het oorspronkelijke MER, met het advies het MER aan te vullen, is opgenomen als bijlage 8 bij dit toetsingsadvies.

2. TOETSING VAN HET MER OP HOOFDLIJNEN

De Commissie heeft na het uitbrengen van de aanvulling op het MER geen fundamentele kritiek meer op het MER. Zij acht het MER voldoende als basis voor de besluitvorming over de vergunningverlening voor de activiteit. De Commissie plaatst enkele kanttekeningen bij onderdelen van het MER.

3. TOETSING VAN HET MER OP ONDERDELEN

De Commissie plaatst de volgende kanttekeningen bij de gegevens over emissies en immissies:

- De voorspellingen van emissies en immissies in het MER hadden aan waarde gewonnen, indien was ingegaan op de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van de emissiegegevens en de gebruikte modellen ter voorspelling van de luchtverontreinigingsconcentraties en van de beïnvloeding van de waterkwaliteit in de omgeving.
- Ten aanzien van EOX (EOCl; zie pag. 8 van de aanvulling) constateert de Commissie dat VOX-waarden zo mogelijk nóg minder relevant zijn voor de beoordeling van de schadelijkheid van het effluent. De Derde Nota Waterhuishouding schrijft VOX-metingen voor. Toxiciteitstoetsen en de meting van verdachte verbindingen (dioxinen, HCB, HCBu, chloorstyrenen) blijven essentieel, zoals ook in de aanvulling op het MER terecht wordt gesteld.
- Bij tabel 2 op pagina 10 had opgemerkt kunnen worden dat de bijdragen van de incinerator op korte afstand, zoals aangegeven in de laatste kolom, binnen de meetfout van de bepalingsmethoden vallen.
- De op pag. 11 voor $C_x H_y Cl_z$ berekende immissieconcentratie van $1,7 \text{ ng/m}^3$ is 17 maal hoger dan de in de Richtlijn Verbranden toegestane maximale emissie van $0,1 \text{ ng/m}^3$ voor dioxinen (TEQ). De gegeven berekening zegt dus weinig.
Ten aanzien van de emissie van carcinogene stoffen had moeten worden opgemerkt dat de nieuwe emissie richtlijnen lucht (NER) voor deze stoffen een minimaliseringsverplichting voorschrijven.
- In de bijlagen op bladzijde 10 onder punt 1 had de detectielimiet opgegeven moeten worden in ng/m^3 lucht. De nu opgegeven waarden zeggen niets.

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies
over de inhoud van het
milieu-effectrapport
incinerator Aramide Maatschappij
Delfzijl

(bijlagen 1 t/m 8)

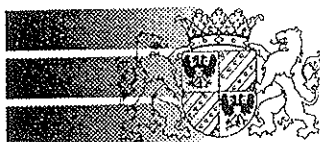
BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 17 september 1992, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

	provincie groningen	dienst milieu en water															
	Bezoekadres: Eendrachtskade z.z. 2 Afg. tel.nr. 050-164911	Postbus 867 9700 AW Groningen Fax 050-164632 Correspondentie uitsluitend richten aan het postadres															
<table border="1"><tr><td></td><td>Commissie voor de milieu-effectrapportage</td><td></td></tr><tr><td>ingekomen:</td><td>18 SEP. 1992</td><td>Commissie voor de m.e.r.</td></tr><tr><td>nummer :</td><td>2850-92</td><td>Postbus 2345</td></tr><tr><td>dossier :</td><td>404-38 en 39</td><td>3500 GH UTRECHT</td></tr><tr><td>kopie naar :</td><td>Mo-Sc-pres-bibl</td><td></td></tr></table>				Commissie voor de milieu-effectrapportage		ingekomen:	18 SEP. 1992	Commissie voor de m.e.r.	nummer :	2850-92	Postbus 2345	dossier :	404-38 en 39	3500 GH UTRECHT	kopie naar :	Mo-Sc-pres-bibl	
	Commissie voor de milieu-effectrapportage																
ingekomen:	18 SEP. 1992	Commissie voor de m.e.r.															
nummer :	2850-92	Postbus 2345															
dossier :	404-38 en 39	3500 GH UTRECHT															
kopie naar :	Mo-Sc-pres-bibl																
Nr. 92/19294/c, MCG	Groningen, 17 september 1992																
Behandeld door: M. van Nieuwenhuysen Telefoonnummer: 050-164356																	
Bijlage(n) : 1																	
Antwoord op:																	
Onderwerp : M.e.r. Aramide v.o.f.; terinzagelegging MER en vergunningaanvragen ingevolge HW, WLW, WGH (nrs. 589, 98, 89)																	
Bijgaand doen wij u toekomen een exemplaar van de kennisgeving van de terinzagelegging van de bovenvermelde vergunningaanvragen en het bijbehorende milieu-effectrapport. Het milieu-effectrapport hebben wij u 28 juli 1992 reeds toegezonden. Overigens mogen wij u verwijzen naar de inhoud van de kennisgeving.																	
Gedeputeerde Staten der provincie Groningen: namens deze,																	
Hoofd bureau Coördinatie en Geluid mr. A. van Bolhuis																	

BIJLAGE 2

Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 184 d.d. 23 september 1992

provincie groningen

uitbreiding aramide maatschappij v.o.f.

Aramide Maatschappij v.o.f. gevestigd Oosterhorn 4 te Delfzijl, is voornemens een verbrandingsoven te bouwen voor het verbranden van de vloeibare procesafvalfen uit de TDC en de PPD fabriek.

De bouw van een verbrandingsoven is noodzakelijk in verband met de realisatie van een productiecapaciteitsuitbreiding.

Milieu-effectrapportage

De voorgenoemen activiteit is m.e.r.-plichtig. Dit betekent dat alvorens de benodigde vergunningen ingevolge de Hinderwet, de Wet inzake de Luchtverontreiniging en de Wet geluidhinder kunnen worden verleend, de effecten van de voorgenomen activiteit op het milieu in een milieu-effectrapport (MER) moeten worden onderzocht.

Procedure

Aramide v.o.f. heeft, met inachtneming van de door Gedeputeerde Staten en de hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat vastgestelde richtlijnen, een MER opgesteld. Het MER is, tezamen met de vergunningaanvragen ingevolge de Hinderwet, de Wet inzake de Luchtverontreiniging en de Wet geluidhinder op 27 juli 1992 bij Gedeputeerde Staten ingediend.

De nu te volgen vergunningen- en m.e.r.-procedure zijn aan elkaar gekoppeld.

Terinzagelegging

De vergunningaanvragen, het MER en de bijbehorende stukken liggen van 24 september tot en met 26 oktober 1992, tijdens kantooruren, ter inzage op de secretarie van de gemeente Delfzijl.

Verder ligt het MER, met de bijbehorende stukken (inclusief de eerder door ons college aan Aramide verleende vergunningen), gedurende de vergunningenprocedure tijdens kantooruren ter inzage bij de dienst Milieu en Water, kamer 413, Eendrachtsskade z.z. 2 te Groningen.

Inspraak

Tot en met 26 oktober kan schriftelijk bezwaar worden gemaakt tegen de vergunningaanvragen en kunnen opmerkingen over het MER, die betrekking moeten hebben op het niet voldoen van het rapport aan de wettelijke eisen danwel op onjuistheden in het rapport, ingebracht worden bij Gedeputeerde Staten, p/a Dienst Milieu en Water, Postbus 867, 9700 AW GRONINGEN.

Hoorzitting

Dinsdag 13 oktober 1992 wordt om 16.00 uur een hoorzitting gehouden op de gemeentesecretarie van Delfzijl, Joh. v.d. Komputplein 10 te Delfzijl.

Tijdens deze hoorzitting kan met vertegenwoordigers van Gedeputeerde Staten en Aramide Maatschappij v.o.f. van gedachten worden gewisseld.

Verder kunnen mondeling bezwaren tegen de vergunningaanvragen danwel opmerkingen ten aanzien van het MER gemaakt worden.

Inflichtingen

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met mevr. Van Nieuwenhuysen, tef. 050-164356.

BIJLAGE 3

Brief van het bevoegd gezag d.d. 24 november 1992, waarin de Commissie wordt verzocht haar advies op te schorten tot na de aanvulling

provincie groningen

dienst
milieu en water

Postbus 867
9700 AW Groningen
Fax 050-164632
Correspondentie uitsluitend richten aan
het postadres

Bezoekadres:
Eendrachtskade z.z. 2
Alg. tel.nr. 050-164911

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	24 NOV. 1992
nummer :	3020-92
cassier :	404-60
kopie naar :	Mo/20-pres.

Commissie voor de M.E.R.
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Nr. 92/24818/a, MC

Groningen, 24 november 1992

Behandeld door: M. van Nieuwenhuysen
Telefoonnummer: 050-164356

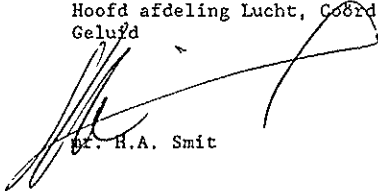
Bijlage(n) :

Antwoord op:

Onderwerp : m.e.r. Aramide; uitstel toetsingsadvies

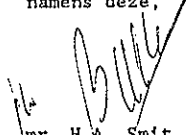
Naar aanleiding van het op 13 november gevoerde overleg met uw commissie over de inhoud van het milieu-effectrapportage voor de bouw van een verbrandingsoven door Aramide v.o.f. verzoeken wij u uw toetsingsadvies na de, op korte termijn te leveren, aanvulling van het MER uit te brengen.

Gedeputeerde Staten der provincie
Groningen:
namens deze,
Hoofd afdeling Lucht, Coördinatie en
Geluid

Dr. H.A. Smit

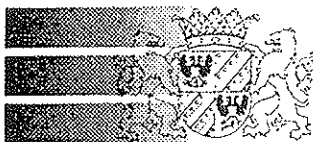
BIJLAGE 4

Brief van het bevoegd gezag d.d. 15 februari 1993, waarin de Commissie opnieuw in de gelegenheid wordt gesteld advies uit te brengen

	provincie groningen	dienst milieu en water Postbus 867 9700 AW Groningen Fax 050-164632 Correspondentie uitsluitend richten aan het postadres															
	Bezoekadres: Eendrachtskade z.z. 2 Alg. tel.nr. 050-164911																
<table border="1"><tr><td></td><td>Commissie voor de milieu-effectrapportage</td><td>Commissie voor de m.e.r. Postbus 2345 3500 GH Utrecht</td></tr><tr><td>Ingekomen op:</td><td>16 FEB. 1993</td><td></td></tr><tr><td>nummer :</td><td>178-93</td><td></td></tr><tr><td>dossier :</td><td>404-68*/mzo</td><td></td></tr><tr><td>kopie naar :</td><td>mo-3x-pres-bibl</td><td></td></tr></table>				Commissie voor de milieu-effectrapportage	Commissie voor de m.e.r. Postbus 2345 3500 GH Utrecht	Ingekomen op:	16 FEB. 1993		nummer :	178-93		dossier :	404-68*/mzo		kopie naar :	mo-3x-pres-bibl	
	Commissie voor de milieu-effectrapportage	Commissie voor de m.e.r. Postbus 2345 3500 GH Utrecht															
Ingekomen op:	16 FEB. 1993																
nummer :	178-93																
dossier :	404-68*/mzo																
kopie naar :	mo-3x-pres-bibl																
Nr. 93/2558/2, MA		Groningen, 15 februari 1993															
Behandeld door: C. Mentink Telefoonnummer: 050-164536																	
Bijlage(n) : 14																	
Antwoord op:																	
Onderwerp : M.e.r. Aramide v.o.f.; toezending c.q. terinzagelegging aanvulling op het MER																	
<p>Naar aanleiding van de inspraakreacties en uw voorlopig toetsingsadvies heeft Aramide het milieu-effectrapport (MER) voor de bouw van een verbrandingsoven aangevuld.</p> <p>Bijgaand doen wij u toekomen een zevental exemplaren van deze aanvulling en de kennisgeving van de terinzagelegging van de aanvulling op het MER.</p> <p>In het kader van de nu te volgen aanvullingsprocedure ligt de aanvulling twee weken ter inzage. De nieuwe bezwaartermijn loopt op 4 maart 1993 af. Wij verzoeken u om voor 18 maart 1993 uw toetsingsadvies uit te brengen. Overigens mogen wij u verwijzen naar de inhoud van de kennisgeving.</p>																	
Gedeputeerde Staten der provincie Groningen: namens deze,																	
 mr. H.A. Smit, hoofd afdeling Algemeen Milieubeleid en Industrie																	

BIJLAGE 5

Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 33 d.d. 17 februari 1993

provincie groningen

kennisgeving

Uitbreiding Aramide Maatschappij v.o.l.
Aramide Maatschappij v.o.l. gevestigd Oosterhom 4 te Delfzijl, is voornemens een verbrandingsoven te bouwen voor het verbranden van de vloeibare procesafvalfen uit de TDC en de PPD fabriek.

De bouw van een verbrandingsoven is noodzakelijk in verband met de realisatie van een productiecapaciteitsuitbreiding.

Milieu-effectrapportage

De voorgenomen activiteit is m.e.r.-plichtig. Dit betekent dat alvorens de benodigde vergunningen ingevolge de Hinderwet, de Wet inzake de Luchtverontreiniging en de Wet Geluidhinder kunnen worden verleend, de effecten van de voorgenomen activiteit op het milieu in een milieu-effectrapport (MER) moeten worden onderzocht.

Procedure

Het MER heeft reeds ter inzage gelegen. Naar aanleiding van inspraakreacties en het voorlopig toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. heeft Aramide het rapport op bepaalde onderdelen aangevuld.

Terinzagelegging

De aanvulling op het MER ligt van 18 februari 1993 tot en met 4 maart 1993 ter inzage, tijdens kantooruren, op de secretarie van de gemeente Delfzijl.

Verder ligt de aanvulling gedurende de vergunningprocedure tijdens kantooruren ter inzage bij de dienst Milieu en Water, kamer 342, Eendrachtsskade z.z. 2 te Groningen.

Inspraak

Tot en met 4 maart 1993 kunnen opmerkingen over de aanvulling op het MER ingebracht worden bij Gedeputeerde Staten, p/a dienst Milieu en Water, Postbus 867, 9700 AW Groningen.

Inflichtingen

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met mevr. C. Mentink, tel. 050-164536.

BIJLAGE 6

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Aramide maatschappij v.o.f.

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen (Wet Luchtverontreiniging, Wet Geluidhinder, Hinderwet) en de minister van Verkeer en Waterstaat, vertegenwoordigd door de hoofdingenieur-directeur van de Rijkswaterstaat in de provincie Groningen (Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren).

Besluit: Vergunningverlening inzake de Wet luchtverontreiniging (TDC- en PPD-procesafval) en de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren, de Wet Geluidhinder en de Hinderwet (PPD-procesafval).

Categorie Besluit m.e.r.: De m.e.r.-plicht is van toepassing ingevolge rechtstreekse werking van de EG-richtlijn milieu-effectrapportage.

Activiteit: De Aramide maatschappij V.O.F., locatie Delfzijl, heeft het voornemen een incinerator (verbrandingsoven) te bouwen ten behoeve van de verbranding van zogenoemde TDC- en PPD-procesafval, die vrijkomen bij de productie van het aramide-polymer. De installatie heeft een capaciteit van ten hoogste 2453 ton/jaar.

Stand van zaken: De activiteit werd in eerste instantie, op grond van de Nederlandse regelgeving, niet m.e.r.-plichtig geacht. In 1991 zijn daarom de benodigde vergunningen inzake de Hinderwet, Wet geluidhinder, Wet verontreiniging oppervlaktewater en de Wet luchtverontreiniging verleend. Tegen de vergunning inzake de Wet luchtverontreiniging werd beroep aangetekend, waarna de Raad van State oordeelde dat milieu-effectrapportage plaats moest vinden op grond van de EG-richtlijn voor milieu-effectrapportage (85/337/EEG). De Raad van State vernietigde de WLW-vergunning.

De startnotitie is bekend gemaakt op 13 februari 1992. Per brief van 11 februari 1992 is de Commissie voor de m.e.r. gevraagd advies voor richtlijnen uit te brengen. Op 6 maart vond een locatiebezoek plaats. Met de initiatiefnemer en de bevoegde gezagsorganen is het concept-advies voor richtlijnen besproken op 3 maart 1992. Het advies werd uitgebracht op 10 april 1992.

Het MER en de bijbehorende vergunningaanvragen zijn op 24 september 1992 ter inzage gelegd. De Commissie kwam tot de conclusie, dat in het MER enkele cruciale onderdelen niet voldoende waren uitgewerkt. Het betreft de beschrijving van alternatieven en van de emissies van uitwerpen naar de atmosfeer. Op grond hiervan heeft bevoegd gezag besloten dat een aanvulling op het MER geschreven moest worden. In verband hiermee is de Commissie gevraagd haar advisering voorlopig op te schorten. De aanvulling op het MER heeft van 18 februari tot en met 4 maart ter visie gelegen. De Commissie concludeert in haar toetsingsadvies dat de aanvulling voorziet in alle hoofdpunten en vrijwel alle detailpunten van kritiek op het MER. Zij acht het MER en de aanvulling dan ook een voldoende basis voor de besluitvorming over de vergunningverlening. De Commissie heeft haar toetsingsadvies uitgebracht op 18 maart 1993.

Samenstelling van de werkgroep:

dr.ir. F.G. van den Aarsen

ir. J.W. Assink

dr. H. Cohen (voorzitter tijdens het vooroverleg en een deel van de toetsingsfase)

ir. H. Compaan

ir. W.J. van Doorn

ir. K.H. Veldhuis (voorzitter tijdens de afronding van de toetsingsfase)

Secretaris van de werkgroep: drs. S.A.A. Morel.

BIJLAGE 7

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	921023	Venhuis		921109
2.	921026	Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee	Groningen	921109
	921117	idem		921119
	930304	idem		930311

BIJLAGE 8

Commentaar van de Commissie voor de m.e.r. op het oorspronkelijke MER 'incinerator Aramide', zonder aanvulling

De punten van commentaar in paragraaf 1 zijn voor de Commissie aanleiding te adviseren een aanvulling te maken op het milieu-effectrapport (MER), alvorens tot besluitvorming over de vergunningverlening wordt overgegaan.

Indien wordt overgegaan tot het schrijven van een aanvulling op het MER 'incinerator Aramide', kan overwogen worden ook detailpunten van commentaar in de aanvulling te verwerken. Deze detailpunten, die zijn beschreven in paragraaf 2, vormen op zich geen aanleiding voor het advies het MER aan te vullen.

1. Hoofdpunten van commentaar

1.1 Inleiding

Het m.e.r.-plichtige initiatief van de Aramide Maatschappij Delfzijl betreft een relatief kleine verbrandingsoven met een capaciteit van 2500 ton/jaar. De chemische afvalstoffen die in de oven worden verbrand en de verbrandingsprodukten die daarbij ontstaan, behoren tot een categorie die in het MER een zorgvuldige benadering verdient, ondanks de geringe capaciteit van de oven. Twee cruciale elementen van milieu-effectrapportage moeten daarbij een rol spelen:

- het genereren van alternatieven voor het initiatief, waaronder een meest milieuvriendelijk alternatief;
- het beschrijven van de huidige kwaliteit van het milieu en de beïnvloeding daarvan door de onderscheiden alternatieven.

Deze cruciale elementen van m.e.r. maken het mogelijk milieugevolgen van alternatieven te vergelijken. Door deze vergelijking komt de informatie beschikbaar die besluit-nemers nodig hebben bij de beoordeling van de vergunning-aanvragen. De rol van de Commissie hierbij is het beoordelen van de volledigheid en de kwaliteit van de informatie in het MER, zodat de inbreng van milieugegevens in de besluitvorming gewaarborgd is. Uitdrukkelijk spreekt de Commissie zich niet uit over de wenselijkheid van het realiseren van alternatieven; dat behoort tot de taak van het bevoegde gezag.

In verband met de Europese regelgeving is de Aramide Maatschappij door de rechter verplicht een m.e.r.-procedure te doorlopen voor de incinerator te Delfzijl. De Commissie heeft begrip voor de moeilijkheden die hierdoor voor de Aramide Maatschappij zijn ontstaan. Bij de

beoordeling van het MER voor de incinerator van Aramide komt de Commissie, mede op basis van de inspraakreacties, tot de conclusie dat het MER betreffende beide hierboven besproken cruciale elementen belangrijke tekortkomingen vertoont. Deze tekortkomingen zouden naar de mening van de Commissie moeten leiden tot het geven van aanvullende informatie op het MER. In de hierna volgende paragrafen wordt dit nader toegelicht.

1.2 De alternatieven voor het voorkeursalternatief

Alternatieven voor het verbrandingsproces

In het begeleidend schrijven bij de startnotitie voor het initiatief is onder andere gesteld "*gezien de eigenschappen van deze afvallen is verbranden de beste keuze voor verwijdering*". In de richtlijnen is geconstateerd dat aan deze uitspraak kennelijk een evaluatie van technieken is voorafgegaan. Er is dan ook gevraagd deze evaluatie op te nemen in het MER. De achtergrond van deze vraag is niet dat een andere dan de verbrandingstechniek gekozen zou moeten worden in het voorkeursalternatief; wel wordt gevraagd naar een motivatie van de gemaakte keuze voor de verbrandingstechnologie. De Commissie is van mening dat deze motivatie in het MER niet goed is uitgewerkt. Bij de bespreking van de mogelijke verwerkingstechnieken in § 4.1.2 wordt na een summiere evaluatie geconcludeerd dat verbranding de enige toepasbare techniek is. Hiermee wordt te gemakkelijk voorbij gegaan aan een potentieel alternatief: het UOP-DCH (Direct Contact Hydrogenation) proces¹). Dit proces kan hooggechloroerde (80 gewichts-procent Cl) koolwaterstoffen op milieuverantwoorde wijze verwerken, onder teruggewinning van chloorvrije koolwaterstoffen (toepasbaar als brandstof) en zoutzuur. Ten opzichte van verbranding vertoont het proces lagere emissies, bijvoorbeeld ten aanzien van NO_x, Cl₂ en dioxines. Het proces voldoet ook wat betreft NO_x aan de 'Richtlijn verbranden 1989'. Op dit moment is nog geen UOP-DCH proces in commercieel bedrijf. UOP garandeert het proces echter op basis van uitgebreide pilot plant experimenten met >99,99% conversie van organisch gebonden chloor tot HCl. Voorts claimt UOP dat het proces economischer is dan verbranding

1 Het proces staat uitgebreid beschreven in verschillende publicaties:
Kalnes, T.N., R.B. James:
Hydrogenation and recycle of organic waste streams. Environmental Progress 7 (1988) 3, 185-191.
Kalnes, T.N., R.B. James, R.E. Marinangelli:
Chemical transformation of pollutants via catalytic treatment. Presentation at AIChE Pollution Prevention for the 1990's: A Chemical Engineering Challenge - Petroleum and Industries session; December 1989.
James, R.B. et al:
An integrated Process for Recycle of VCM Waste Streams; Paper presented at the Int. Conf. and Exh. on Recent Dev. in Petrochem. and Polymer Technologies; Bangkok Dec. 1989.
Kalnes, T.N., R.B. James:
Treatment and Recycle of Chlorinated Petrochemical Byproducts. I. Chem. E. Symposium Series No. 116, 179-194.

en noemt een investeringssom van 5,5 miljoen US dollar voor een verwerkingscapaciteit van 10.000 ton gechlloreerde koolwaterstoffen per jaar. De bijbehorende exploitatiekosten bedragen volgens opgave van UOP minder dan 80 US dollar per ton verwerkte chloorkoolwaterstoffen.

Uit recente contacten met UOP is gebleken dat men thans bezig is met de detailed engineering van een eerste commerciële verwerkingsfaciliteit, waarvan de bouw volgend jaar moet beginnen. Begin 1993 begint men met de basic engineering van twee andere fabrieken²].

Voorbeelden van punten ten aanzien waarvan de vergelijking tussen het UOP-proces en de gekozen verbrandingstechniek niet volledig is uitgewerkt zijn de volgende.

Op pagina 11 in het MER (ad 3) wordt gesteld dat er ervaring is met het verbranden van TDC-afvallen. Niet toegelicht is of hiermee de proefverbranding bedoeld is die onderaan pagina 12 beschreven staat, of dat er een uitgebreidere commerciële ervaring bestaat. Op pagina 17 bovenaan wordt vermeld dat de leverancier de vermelde emissie-waarden garandeert bij vollast. De emissiewaarden bij deellast en de periode gedurende welke de installatie in deellast zal werken zijn niet duidelijk. Eveneens is niet duidelijk of de garanties door de branderleverancier zijn afgegeven op basis van de hiervoor genoemde proefverbranding. Indien dit inderdaad het geval is, waarom is hier dan het woord van de leverancier acceptabel, daar waar bij een garantie van UOP het afbreukrisico (het risico dat de installatie uitvalt) te groot wordt gevonden?

Het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA)

De Commissie is van mening dat het onderscheiden MMA niet alle meest milieuvriendelijke elementen bevat. Een de-NO-installatie zou van dit alternatief een onderdeel moeten zijn. Om onduidelijke redenen is dit niet het geval. Deze installatie maakt wel deel uit van het VA+-alternatief.

Om onduidelijke redenen wordt het MMA bovendien negatief beoordeeld. In het MER wordt onvoldoende duidelijk gemaakt waarom het verwerken van alle procesafvallen in één installatie zoveel complexer is (pagina 28) dan het voorkeursalternatief (beschreven op pag. 12). Het zou betekenen dat het bedrijven van de PPD-incinerator te zamen met het voorkeursalternatief minder complex is dan het bedrijven van één enkele installatie. Op pagina 28 wordt als argument tegen één enkele installatie genoemd dat uitvallen onmiddellijk produktie-deriving tot gevolg heeft. Dit is echter ook het geval bij uitvallen van het voorkeursalternatief, daar de PPD-incinerator alléén slechts een beperkt deel van de afvalstroom kan verwerken.

2 Contactpersonen bij UOP, Des Plaines, Illinois, USA, voor het DCH proces zijn:
dr. K.J. Youtsey, tel. 09 1 708 391 2415
R.B. James, tel. 09 1 708 391 2885

In tabel 4.2 op pagina 17 worden rendementen van de voorgenomen activiteit gegeven en wordt vermeld dat deze rendementen als best bestaande techniek worden gekwalificeerd. Het MER maakt niet aannemelijk dat dit rendement beter is dan het rendement van de best bekend staande andere vernietigingstechnieken voor gechloreerde koolwaterstoffen. Overigens is een rendement van 99,994% ook in de verbrandingstechniek niet het hoogst bereikbare rendement. Rendementen van 99,9999% of hoger kunnen in vergelijkbare installaties worden bereikt. Een voorbeeld hiervan is de incinerator van Monsanto in Antwerpen. In het MER zou verduidelijkt moeten worden hoe het rendement van de installatie bepaald is. De Commissie merkt op dat een hoger rendement niet betekent dat er 'minder emissies' optreden; door een hogere mate van omzetting van een stof, wordt deze stof in de emissies vervangen door andere stoffen. Het rendement van de installatie, in relatie tot de emissies, kunnen een onderdeel vormen van het evaluatie-onderzoek.

Ten aanzien van de afvalwaterbehandeling ontbreekt in het MER een expliciete beschrijving van de gekozen oplossing voor waterzuivering en het afwegingsproces dat tot deze keuze geleid heeft.

1.3 De huidige kwaliteit van het milieu en de beïnvloeding daarvan door de onderscheiden alternatieven

Het MER heeft een weinig gestructureerde opzet voor de beschrijving van de huidige en toekomstige luchtkwaliteit, is vaak onduidelijk wat betreft de gebruikte methoden en verdient aanvulling op een aantal punten.

Van een aantal (groepen) verbindingen zijn geen verspreidingsberekeningen en/of-immissieschattingen gemaakt ($C H_x$, $C H_x Cl_y$, HCl en Cl_2), terwijl wel (maximale) emissie-schattingen bekend zijn (zie MER tabel 7.4, pag. 74). Voor deze (groepen) verbindingen waarvoor geen contouren berekend zijn, kunnen wel verspreidingsberekeningen worden uitgevoerd, waarmee getoond kan worden welke immissie-concentraties optreden. Indien voor een bepaalde stof niet betrouwbaar de emissie te schatten/berekenen is, verdient het de voorkeur bij de verspreidingsberekening uit te gaan van de maximaal toegestane uitworp (bijvoorbeeld opgave van de leverancier). Voor HCl en Cl_2 kan met normen worden vergeleken en voor de genoemde koolwaterstoffen kan een afschatting van de mogelijke effecten worden gemaakt. Dit laatste kan bijvoorbeeld gebeuren door vergelijking van de berekende concentraties met 'normen' voor extreem toxische stoffen³].

Het MER maakt niet duidelijk hoe bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en de milieugevolgen is rekening gehouden met

3 Een voorbeeld van een MER waarin deze materie duidelijk gestructureerd zijn beschreven, is het MER voor de huishuiscentrale Noord-Holland.

achtergrondconcentraties van NO_x in het studiegebied; de in de verspreidingsberekeningen meegenomen lokale bronnen van NO_x dragen immers ook bij aan de op meetstation Delfzijl van het landelijk meetnet gemeten NO_x-concentraties. De bijdrage van de activiteit en van de alternatieven aan de luchtverontreiniging in het studiegebied, gerelateerd aan de achtergrondconcentraties, wordt uit het MER dan ook onvoldoende duidelijk.

In het MER worden de berekende NO_x-concentraties uitsluitend vergeleken met de richtwaarden en niet met de grenswaarden voor deze stof. Het MER maakt dan ook niet duidelijk of de grenswaarde wordt overschreden. De grenswaarde is van belang omdat deze aangeeft welke concentratie nu niet overschreden mag worden, terwijl de richtwaarde betrekking heeft op de luchtkwaliteit in de (nabije) toekomst.

Voor de stoffen waarvoor schattingen van de beïnvloeding van de luchtkwaliteit zijn gemaakt, ontbreken beschouwende opmerkingen over mogelijke effecten.

2. Detailpunten van commentaar

De voorgenenen activiteit

- Op pag. 13, 14 en 18 wordt een verbrandingstemperatuur genoemd van 1300 °C en 1350 °C, terwijl in de samenvatting 1400 °C wordt vermeld.
- Op pagina 18 wordt vermeld dat bij kortdurende storingen van de incinerator de afvallen naar de opslagtanks worden afgevoerd. De vraag is of hier geen problemen zullen ontstaan met doorreagerende afvallen.
- Een indicatie van de hoeveelheid af te voeren reststoffen (waaronder het filterkool van de gaswassectie) ontbreekt (pag. 21).
- Een aantal zaken is niet of slechts kwalitatief beschreven:
 - de dimensionering van de opslagtanks voor PPD, TDC en tetra;
 - de 'te grote afwijking' in gas/lucht-verhouding;
 - kan de stikstofatmosfeer in de opslagtanks te allen tijde worden gegarandeerd (pag. 23)?

Bestaande luchtkwaliteit

- Voor HCl en Cl₂ zijn wel MAC/MIC-waarden beschikbaar. De Groningse nota Milieunormen wordt wel genoemd, maar niet gebruikt.
- Waarom is de omzetting van NO naar NO₂ niet in beschouwing genomen?
- Wanneer is wel en wanneer is geen pluimstijging bij de verspreidingsberekeningen meegenomen?
- Wat wordt precies bedoeld met: 'op een afstand van 1 tot 3,5 km van dit punt zijn door het RIVM 323 puntbronnen gelokaliseerd' (pag. 57 MER)? Geef de literatuurverwijzing aan en tevens hoe recent de gegevens zijn.
- Tabel 6.7: staan in deze tabel de NO₂-concentraties of de NO^x-concentraties uitgedrukt in equivalenten NO₂? Deze vraag geldt ook^x voor de figuren 6.6, 7.3A en 7.3B. In tabel 6.7 staan niet de '10-jaar gemiddelden', maar waarschijnlijk de gemiddelde NO^x-concentraties (uurgemiddelden) op basis van waarnemingen gedurende 10 jaar van meetstation Delfzijl.
- § 6.5.4: in deze paragraaf wordt ingegaan op emissies van de te bouwen incinerator, terwijl op de huidige luchtkwaliteit ingegaan dient te worden, tegen het licht van te verwachten luchtverontreinigende componenten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven.

Gevolgen van de activiteit en alternatieven voor de luchtkwaliteit

- Aanbevolen wordt om de NO^x- en CO-contourlijnen voor de toekomstige situatie met en zonder incinerator in één figuur weer te geven, zodat de (zeer geringe) bijdrage van de incinerator in één oogopslag zichtbaar wordt.
- § 7.5.6: beschrijving van mogelijke effecten van SO₂ is in deze paragraaf niet op zijn plaats. Wel is van belang aan te geven wat de kans is op dergelijke effecten.

Bestaande waterkwaliteit

- pag. 53: een jaarlijkse vracht van 2 ton EOCl is onvoldoende gespecificeerd. Stel bijvoorbeeld dat het allemaal hexachloorbenzeen is? Is hier sprake van een leemte in kennis?
- De vermelde verschillen in gemiddelde verblijftijd van water in compartiment 13 (28 dagen) en het Zeehavenkanaal (1 dag) zijn extreem gezien het geringe verschil in inhoud (90 resp. 21 miljoen m³). Het vermoeden rijst dat één van de getallen niet erg nauwkeurig is.

Gevolgen van de activiteit en de alternatieven voor de waterkwaliteit

- o.a. pag. 19, 20, 64: Een dioxine-limiet "n.a." (niet aantoonbaar) zegt niets over de te verwachten emissies. Daarbij moet altijd de aantoonbaarheidsgrens worden opgegeven. Wordt hier de minimaliseringverplichting van kracht? Wat is de geloosde vracht?

- De getallen in tabel 7.3 bevatten reken- en tikfouten. De vermelde concentraties voor het Zeehavenkanaal zijn een factor 50 te laag (nog afgezien van de mogelijk langere verblijftijd van het water waardoor de concentratie hoger zal uitvallen). Hoe dit doorwerkt naar de gemiddelde concentraties in het Eems-Dollard gebied en de concentratie-profielen in de figuren 7.1 en 7.2 is niet geheel duidelijk. Feit is wel dat de gegevens in tabel 7.3 en de figuren 7.1 en 7.2 elkaar niet geheel lijken te dekken.

Evaluatie

- Het MER bevat een nog beperkte aanzet voor een evaluatie-programma⁴. Het programma dient aandacht te besteden aan de aard van het te lozen EOCI. Hoewel het slechts ca. 2 kg/jaar is, kan het genoeg zijn om lokaal ca. 100 ton (droge stof) waterbodembodem per jaar te vervuilen tot aan de signaleringswaarde (20 mg/kg). Meer informatie over de aard (eventueel afbreekbaarheid, toxiciteit) is wenselijk.

4 Formeel komt het evaluatieprogramma pas aan de orde bij het nemen van het besluit over de activiteit; dit programma wordt vastgesteld door bevoegd gezag.